

SLOVENSKA BESEDA

Uredništvo: Dalmatinova 8 - Uprava: Beethovnova 6
Naročnina:
Letno 40 Din, polletno 20 Din, četrtletno 10 Din - Čekovni račun 17.152
Izhaja vsak petek

ŠTEVILKA 29

V LJUBLJANI, 15. JULIJA 1938

LETNIK II.

Dr. Dinko Puc:

Kolektiv

Slike polpreteklih grozot se na svetu ne smejo več ponoviti

Fašizem in komunizem smatrata državo samo kot organizacijo, ki naj je smoter sama sebi. Državljan sam ne pomeni nič, služiti ima samo višjim ciljem, tako, kot služi mravlja v svoji organizaciji samo ohranitvi rodu, vsled česar se porazdeljujejo posamezne naloge posameznim kastam. Mravljinjski kolektiv je zato ustvaril matice, ki ni nič drugega, kakor stroj za ustvarjanje naraščaja, delavce, ki so brezspolni in vojsčake, ki imajo silne čeljusti. Osebnost je izginila, le celokupnost ima še veljavo.

Javno mnenje se ne oblikuje več v parlamentih, na zborovanjih, v knjigah in v časopisju, kjer se srečujejo misleci in izmenjavajo svoje nazore. Javno mnenje se proglašuje z nastopi mas, v katerih posameznik nima več pravice imeti svojega lastnega mišljenja, svojega pogleda na svet, temveč ima samo dolžnost odobravati besede vodje ter kloniti glavo pred diktatorjem, ki si je z lastno, često brutalno silo utrl pot do prestola in proglasil sebe za edino avtoriteto.

Sibkejšim ljudem, slabičem, nemislečim in neborbenim naravam prija ta način izvajanja državljanjskih dolžnosti. Dobro se počutijo taki, ki se morejo otrestiti svojega «jaz»-a in ki se s tem osvobodijo vsake osebne odgovornosti. Njihovo stališče je zelo komodno, ker nimajo več potrebe misliti, boriti se za načela, skušati prepričati svojega bližnjega. Zanje misli le vodja, nezmojljivi vodja, ki se je s svojim naukom o dolžnosti slepe pokorščine postavil v isto vrsto, v kateri sedi nezmojljivi papež.

Toda ta nauk, ki izločuje kritiko, ki onemogoča svobodno mišljenje in še bolj svobodno izražanje misli, mora imeti za nujno posledico kulturno in moralno propast človeštva. Edina gibalna sila, ki je vzdignila človeka, ki mu je dala moč, da je postal gospodar zemlje, da si je podvrgel sile prirode, svobodni duh in tekma, sta na ta način izločena. Vsa moderna tehnika ne more človeštva obdržati na sedanji višini, če bo človeštvo le kolektiv in nič drugega, ker je tudi tehnika samo otrok svobodne znanosti, ki more le pod njenim okriljem živeti.

Mase v kolektivu mislijo, da so srečne, ko v histerični omamljenosti korakajo po cestah pod vplivom demagoških govorov, uvodnih člankov, vihrajajočih zastav in bučnih godb. Tu niso več pod vplivom izobrazbe, temveč samo še pod vplivom propagande. Niso izšle take iz šol in zavodov, kjer so v individualni borbi jeklenile svoja telesa in kjer si je vsak posameznik v dolgih urah učenja priboril svoje svetovno prepričanje, nabral svoje znanje, pridobil svoj pogled na svet, državo, narod, — tako kot naši Sokoli, — ne, podlegle so splošni sugestiji in postale so samo gmota v rokah enega človeka. Niso vsota samostojnih posameznikov, ki ve, kam gre; val morja so, ki udarja slepo na vse strani.

To pa ne more biti cilj človeštva.

V svetovni vojni smo gledali nastop kolektiva. Pred napadom smo: ob 6. zjutraj je napovedan naskok. Vso noč žde vojaki v svojih rovih. Spati ne more nihče, topovi mečejo iz tisočev grl svoje granate proti sovražnim postojankam, zemlja se tresce vsled silnih eksplozij; ubogi poedinec misli na svojo rodbino; ve, da je zadnja noč. Ob pol 6. dobi svojo racijo ruma. Ta pogreje, omamlja. Pripravljeni smo. Še par minut, še minuta. Samo še sekunde: oficirji drže v rokah ure ter štejejo sekunde 56, 57, 58, 59 — 60! Ven, naprej! Ni več poedincev, samo še kolektiv. Dolge vrste vojakov se prikažejo iz rovov. Ena vrsta za drugo. Lastni topovi so preložili ogenj navzdol, samo naprej še moreš, nazaj ne več. A od spredaj siplje sovražnik ogenj in smrt. Artilerija ga ni uničila. Na tisoče je še tam topov, strojníc, pušk, in vse to siplje en sam plamen proti napadalcem. Vrsta pade za vrsto, toda vsaka vrsta je pridobila korak zemlje. Tu ni rešitve, samo s smrtjo priboriš svojemu tovarišu za seboj ped zemlje, ta pa zopet s svojo smrtjo novo ped naslednjemu. Nič junaštva, nič poguma; samo s smrtjo osvojuje kolektiv. Če ga je toliko, da je mogel žrtvovati na vsak tekoči meter v vseh smereh enega človeka, je zmagal; če ne, se je pač napad ponesrečil.

In te slike naj se zopet ponavljajo?

Dr. M. Korun:

Rasna ideologija

Ob spoznanju načel naših sosedov in njihovi pravilni presoji stojmo budno na straži

Večina ljudi pri nas pozna tako imenovano totalitarna gibanja (nemški nac. socializem, komunizem, fašizem) bolj po njihovem udejstvovanju in zunanjih učinkih, kakor po njihovih teoretičnih temeljih. Vendar teh gibanj

ne moremo razumeti, niti se zavediti njihovega pomena, če ne poznamo njihovih temeljnih načel.

Ker nam je postala nacionalno-socialistična Nemčija neposredni sosed, ne bo odveč, če

opozorimo naše čitatelje na osnovno misel tega gibanja, ali, da govorimo z njegovim jezikom: nacionalno-socialističnega svetovnega nazora, ne da bi se spuščali v oceno njegove pravilnosti.

Njegova osnovna misel je: arijska (indo-germanska) rasa, predvsem njeno nemško-nordijsko pleme je edina rasa, ki je zmožna tvoriti najvišje kulturne vrednote ter človeka vredno kulturo. Zato je namen nemške države, ki ni sama sebi cilj, da očistokrvni in obdrži rasno čisto nemško nordijsko raso. Bistvo nemškega naroda ni nemški jezik, temveč čistost njegove rase. Samo rasno čisto nemški narod si bo mogel pridobiti in ohraniti prvenstvo v svetu in si na ta način zagotoviti telesni in duševni obstoj in razvoj do najvišje možne popolnosti.

Da se nemško-nordijska rasa očisti in ohrani čistost svoje krvi, je treba načelno odklanjati in preprečevati vsako krvno mešanje z vsemi drugimi plemeni in rasami. Nemec, ki greši proti temu načelu, je zločinec, ki ga je treba iztrebiti.

Šele iz tega rasnega nauka moremo razumeti boj, ki ga bje narodni socializem proti najaktualnejšemu rasnemu tujcu med nemškim narodom: proti Židom. Ta boj mora iti do popolne izločitve Židov iz nemške narodne skupnosti in z nemškega ozemlja.

Nacionalno-socialistični nauk načelno odklanja vsako germa-

nizacijo ljudi, to se pravi, prostovoljno ali prisilno vključitev pripadnikov tuje v nemško raso, bodisi potom krvnega mešanja ali pa jezikovnega ponemčevanja, kajti tuja kri, ki bi na ta način prišla v nemško raso, bi le to oskrnila, bastardizirala in nemško pleme pomanjvrednotila.

Nacionalni socializem odklanja torej jezikovno ponemčevanje pripadnikov tujih plemen in narodov. Namesto tega pa zahteva germanizacijo zemlje, to se pravi, naseljevanje one zemlje, ki jo smatra za nemški življenjski prostor, s čistokrvnimi pripadniki svoje rase. Torej ne več jezikovno ponemčevanje, kakor smo ga svojčas poznali, temveč kolonizacijo čistokrvnih Nemcev na plemensko tujem ozemlju.

Nacionalni socializem je, po svojem izrecnem nauku, napadalno gibanje, ker smatra, da jamči samo napad uspeh. Zato širi svoj nauk in ga izvaja z vso napadalno silo, ki je sestavni del njegovega gibanja. Pri tem izrecno izključuje vsako obzirnost in humanost, kajti smatra, da je najkrutejši boj najblažji, ker je najkrajši.

Po teh svojih načelih se nacionalni socializem uveljavlja in se bo uveljavljal doma in v svetu.

Sokoli zopet doma

Triumfalen sprejem v Ljubljani

Kakor je bilo pred dobrima

dvema tednoma mogočno in z najtoplejšimi simpatijami vsega narodnega občinstva spremljano slovo naših sokolskih bataljonov, ko so odhajali na velike svečanosti jubilejnega desetega slovanskega vsesokolskega zleta v Prago, še pristranejši in nepopisnejši prizori spontanega narodnega navdušenja in sokolskega bratstva so se odigrali križem vse Slovenije, predvsem pa v njenem srcu, v beli Ljubljani, ob njihovem povratku domov. Slavnostno okrašeni posebni vlak, ki je pretekli petek popoldne pripeljal pripadnike Ljubljanske sokolske župe iz Prage, je bil na vseh postajah od državne meje do Ljubljane pričakovan in sprejeman od brezštevilnih ljudskih množic s takim navdušenjem, s takim ognjem in z grmadami pestrobarvnega cvetja, kakor še nikdar ni bila sprejemana na naših tleh nobena druga organizacija. Ti svečani in od ljudskih množic zahtevani postanki so povsem prirodno morali povzročiti znatno zamudo sokolskega vlaka, kar pa ni moglo vzeti niti malo navdušenja, veselja in dobre volje tisočglavim množicam ljubljanskega prebivalstva, ki so s cvetjem in zastavicami v rokah kljub neugodnemu popoldanskemu času na delavniki dolge ure v pekočem julijskem solncu vztrajale v gosto strnjenih špalirjih od glavnega kolodvora po vseh večjih cestah in ulicah skozi mesto tja

gori do letnega telovadišča Ljubljanskega Sokola v Tivoliju.

Ko so naše Sokolice in Sokoli ter junaški sokolski naraščaj izstopili na peronu, jih je sprejel tak silen vihar navdušenja in pozdravljanja, da ga je nemogoče opisati. Odigrali so se tako ginljivi, pristrani prizori, kakor jih je Ljubljana mogla videti in doživljati doslej le redko in še to skero po večini le pri sokolskih javnih manifestacijah. Ta silni val navdušenja se je nato razlil čez vse mesto, po vseh cestah in ulicah, kjer so bile sokolske čete z obema zmagovalnima vrstama in s prapori na čelu dobesedno zasipane od prebivalstva na hodnikih in s stanovaljskih oken z živopisanim cvetjem. Vse ulice so bile kakor ena sama cvetna preproga, po kateri so se vračali med nas naši vrli sokolski bratje in sestre.

Seveda nasprotniki Sokolstva tudi ob tej priliki niso mogli zadržati v sebi svoje zelene, neobjljene zavisti in so si ostali zvesti v že prisilovniških poskusih, da bi z lažmi in z otopljivimi neresnicami zmanjšali mogočnost veličastne sokolske manifestacije, ki jo je Ljubljana iz vse duše javno pokazala in z njo znova dokumentirala večno resnično dejstvo, da Ljubljana je in ostane sokolska. Bleda zavist mračnijaških nasprotnikov more slehernega Sokola le vzpodbujati k novemu, še odločnejšemu in požrtvovalnejšemu delu za dobrobit in lepšo bodočnost nas vseh.

POLITIČNI TEDEEN

Odkar se je vrnil g. Božidar Vlačić iz Zagreba v Beograd, se tam neprestano pretresajo podrobnosti skupne akcije, glede katere se je sporazumel g. Vlačić z g. dr. Mačkom za časa njunih zadnjih zagrebških razgovorov. Ta skupen nastop je bil tudi glavni predmet razgovora na konferenci vodstva Združene opozicije, ki se je vršila koncem preteklega tedna v stanovanju g. Trifunovića, kateri sta prisostvovala od vsake skupine UO po dva vodilna člana. Sedaj naj bi se sestali le še v Zagrebu enkrat vsi šeli bloka narodnega sporazuma, da določijo zadnje pordobnosti glede prihoda in bivanja predsednika g. dr. Mačka v Beogradu. Slednji je bil takoj obveščen od vodstva UO o že izvršenih pripravah in sklepil glede časa njegovega prihoda.

Obisk g. dr. Mačka nameravajo napraviti voditelji bloka narodnega sporazuma za svečan političen akt, ko naj srbske narodne množice potrdijo pravilnost dela in nastopanja onih svojih politikov, ki so v letih našega skupnega narodnega sožitja uvideli, da se bo dala naša država urediti le na podlagi bratskega sporazuma. Dokler bo pa hrvaški narod kot celota odklanjal odgovornost in sodelovanje v našem skupnem domu, toliko časa pač ne moremo govoriti niti o kakem državnem, še manj pa o kakem narodnem edinstvu. Naj se navajajo že kakršnikoli argumenti in naj se tolče na ta ali oni boben, razlogov, ki bi v današnjem notranjepolitičnem položaju in v ožgled poseta g. dr. Mačka v Beogradu odklanjali že poskus ureditve naše države na podlagi sporazuma med Srbi in Hrvatmi, ni. Enkrat bo konec vseh čarovnij, izzvenele bodo prazne fraze ter se bo treba sprijazniti z golo resnico. Poset predstavnikov hrvaškega naroda v Beogradu pa naj ravno pokaže, da so vse te čarovnije nepotrebne, ker se niti s hrvaške, niti s srbske strani ne delajo ovire proti medsebojnemu sporazumu; če pa take ovire le obstojajo, se ustvarjajo umetno in jih zato narod, ki ima v svojem bistvu dober političen instinkt, nikakor ne razume.

V spremstvu predsednika g. dr. Mačka bo večina vodilnih politikov SD koalicije. Nekateri med njimi, kakor n. pr. g. dr. Budisavljević in Vilder, so se mudili na vsesokolskem zletu v Pragi. Prvi se je že vrnil, navdušen nad tem, kar je videl, dočim se bo g. Vilder pravočasno vrnil, da se bo lahko priključil delegaciji. V Beogradu bo nato blok narodnega sporazuma jasno določil smernice za svoje delo na terenu, qd česar pričakuje vsa naša politična javnost pozitivne rezultate. Izjava predsednika vlade g. dr. Stojadinovića, da volitev še izlepa ne bo, prav nič ne vpliva na delo, tem manj pa na razvoj pokreta, ki ga je stvoril blok narodnega sporazuma. Združena opozicija se bori za ideale in ne za trenutne koristi. In, kadar gre za cilje, kakor so demokracija, enakopravnost in svoboda, tudi eno leto v življenju naroda ne predstavlja mnogo. Vseeno je pa zelo značilno, zakaj odločni činitelji tako odlagajo že večkrat v bližini napovedane volitve. Kje leži tajnost, tega še nihče izmed gospodov pri režimu ni povedal.

Grobelnik Gustav, Celje:

Pred novo krizo?

Prikrivanje stvarnega gospodarskega položaja utegne imeti usodne posledice

Pred dnevi je bilo brati v enem slovenskih dnevnikov o nastopu nove gospodarske depresije v Ameriki in Evropi. Lanskem visokemu porastu cen surovin je sledila reakcija, ki je imela za posledico ponovno naglo nazadovanje cen; vzporedno temu je torej mogel nastopiti v razvoju svetovne gospodarske konjunktore preokret na slabše.

Ta padec konjunktorne krivulje je bilo opaziti že v prvih mesecih letošnjega leta, ko je bil zabeležen padec borznih tečajev in cen surovin, v nekaterih državah pa celo nazadovanje produkcije. Delnice newyorške borze, ki velja za posebno občutljivo glede ekonomskih pojavov, so izgubile ob koncu l. 1937. tretjino svoje vrednosti; podobnega nazadovanja so bile deležne tudi amsterdamska, stockholmska in londonska borza. V borznom seznamu cen «New-York Timesa» je bilo opaziti v tečajih nekaterih efektov večji padec, kot leta 1932., ki je bilo označeno za višek krize.

Toda to nazadovanje ni nasto-

pilo samo na borzi, temveč tudi v sami produkciji, tako v produkciji jekla, ki velja za najboljši ameriški konjunktorni barometer, in pa v bombažni industriji. Z ozirom na nekatere predpostavke pa se ni bati, da bi ta kriza po svoji učinkovitosti dosegla zadnjo gospodarsko depresijo, predvsem zato, ker je zadolžitev privatnega gospodarstva daleč manjša in pa, ker so nekatere države izvršile posebne protiukrepe konjunkturno-političnega značaja. Sploh pa ne obstoja nevarnost kake gospodarske krize za Evropo, kajti vojna industrija podžiga gospodarsko delavnost in prikriva vse one gospodarske nedostatke, ki bi sicer prišli kakorkoli do izraza.

Ce je bilo torej te dni na londonski kovinski borzi opaziti lahke dvig tečajev, je to pripisati le doslednemu izvrševanju obojstranskega programa. Tako prikrivanje gospodarske resnosti pa bo lahko postalo brezuspešno, ko bo prej ali slej dovršena ta perioda «vojne gospodarstva».

Slovo generala L. Tonića

Kakor smo že svoj čas kratko poročali, je moral zapustiti Ljubljano in oditi na svoje novo službeno mesto poveljnika moravske divizijske oblasti v Nišu dosedanji komandant dravske divizijske oblasti, divizijski general g. Lazar R. Tonić. Ta od-

lični vojaški strokovnjak in zavedni narodnjak si je pridobil s svojim nastopom v času službovanja med nami v vsej naši narodni javnosti toliko in tako globokih simpatij, da Ljubljana nikakor ni mogla tiho preiti preko njegovega slovesa. Njegovo izredno priljubljenost sta več, kakor zgovorno dokazala oba sijajno obiskana poslovilna večera, ki so mu jih prejšnji teden priredili aktivni častniki ljubljanske garnizije s predstavniki oblasti in javnosti v «Zvezdi» in pa predvsem naše Sokolstvo z dobrovoljci, rezervnimi častniki ter vsemi narodnimi in kulturnimi društvi na »Taboru». Mnogi govorniki obojega spola so iz-

rekli na teh večerih tako prisrčne in globoko pomembne besede, da se je mogel prav vsakdo na lastne oči in ušesa prepričati, kako tesna in nerazdružljiva je vez, ki družni naše narodno zavedno prebivalstvo z našo junaško vojsko. Ta nerazrušna, iskrena povezanost je v nemali meri ravno zasluga odhajajočega generala g. Tonića,

Višek teh dokazov najglobljih simpatij, prijateljstva in neminljivega spoštovanja pa je bilo bratsko slovo, ki sta ga vojska in civilno narodno občinstvo priredila odhajajočemu divizionarju g. Toniću ter njegovim ljubezni ženi, soprogi pretekli petek zvečer na peronu ljubljanskega kolodvora. Kdor je na lastne oči gledal te nepozabne prizore, ta si bo te svetle slike za vedno obdržal v spominu in v svojem sreću. Javno so bili doprinešeni ob tej priliki taki mogočni dokazi o eni duši in eni misli naše vojske in našega civilnega prebivalstva, da nas prav nič več ne more vznemirjati nobena skrb glede naše bodočnosti, saj se dobro zavedamo, kakšni vzor možje vodijo našo vojsko in kakšnim rokam je izročena skrb za našo varnost.

Pridružujemo se silnim manifestativnim izrazom bele Ljubljane in vse ostale Slovenije, ki sta jih pokazali ob slovesu generala g. Tonića in želimo odlišnemu vojaškemu odličniku na njegovem novem službenem mestu vse najboljše, obenem pa mu ključemo: Na svidenje, ako Bog da in sreča junaška!

Domači pomenki

Pred važnimi dogodki

Naši politični nasprotniki skušajo v svojem tisku in na svojih javnih sestankih, še bolj pa s pomočjo svoje znane podtalne, zahrbtnje službe med ljudstvom, smešiti in negirati odločno in premissljeno organizirano akcijo bloka narodnega sporazuma ter trdijo, da g. dr. Maček sploh ne bo šel v Beograd. Te lažne irditve je temeljito ovrgel v svojem govoru preteklo nedeljo v Tuzli eden najintimnejših sodelavcev g. dr. Mačka

v Bosni g. dr. Šutej, ki je med drugim naglasil: «Povedati vam moram, da bo konec tega meseca odšel g. dr. Maček v Beograd in Srbijo, kjer bo odkrito in močito povedal, kaj zahteva in kaj misli doseči. Živimo v usodnih časih, ko je beseda g. dr. Mačka tem bolj pomembna. Ošli bomo tudi v Srbijo, kjer bomo dokazali, da hočejo tudi Srbi sporazum. V predstavnikih beograjske Združene opozicije smo našli ljudi, ki razumejo ljudstvo. Srb-

ski narod nas razume in bomo zato odbili vse pomisleke ter se lotili skupnega reševanja naših skupnih vprašanj.»

Posilstvo resnice

«Slovenec» trabant «Slovenski dom» si je dovolil zopet nov greh nad resnico. Objavil je dve sliki, primerjajoč med seboj mladinski tabor ZFO in sprejem vračajočih se Sokolov iz Prage. Obe sliki sta posneti z

tako, da bi naivnega bralca preslepilo ogromno število slovenskih fantov in malo število Sokolov. Samo za vruga ne moreš pogruntati, na katerem delu Miklošičeve ceste naj bi bili fotografirani Sokoli. Kako se pa da doseči tako sliko, pa, evo, recept: Natančno poiščeš del zelo solnčne ceste. Vročina je velika, pa ljudje vedno bolj izbirajo senčna mesta, zato jih na soncu ni posebno veliko. Zakaj ne bi potem baš Sokolov slikal na takem solnčnem delu ceste, gledalec slike bo pa imel vtis, da po vsej cesti ni bilo dosti več ljudi. Slovenske fante pa pojdi seveda slikat lepo v senco, sigurno pa pred «Union», kjer je triumf fantov! Tako se potem doseže taka razlika v številu!

Sicer je pa vzporeditev obeh prirediteljev ali naivnost ali pa neumnost. Tabor ZFO je bila vendar mednarodna prireditev(!), sokolski spreved pa le sprejem Ljubljane vračajočim se Sokolom! In tudi drugega namena ni imel ta spreved! Torej je vzporeditev obeh teh prirediteljev nesmisel. Mladinski tabor ZFO se je vršil, že leto prej bučno in z vsemi sredstvi napovedovan in organiziran na praznik, ko ima vsakdo čas. Nanj so prišli tudi ljudje od zunaj Ljubljane! Sprejem Sokolov pa je bil na delavnici, v delavnem času popoldne.

Sicer pa je Ljubljana videla sama in bo sama sodila resnico po svojih lastnih očeh! Sokoli so doživeli pri sprejemu pravi triumf sokolske Ljubljane, kakor ga še ni doživela doslej nobena druga organizacija!!!

Sicer pa naj gospodje okoli «Slovenskega doma» vzporedijo svojo prireditev s sokolskim zletom v Pragi; to bo prava primerjava sile in moči. In tudi pravična! Do take borbe in dokazovanja jih pa bržkone ne bomo mogli pripraviti in izzvati...

Naši železničarji-čudodelci

V času največjega prometa so nesreče na naših progah zelo, zelo redke. Zdi se, da zaradi tega usmerjevalci našega prometa že računajo s srečo kot s stalnim faktorjem, ki ga vsaj ni treba plačati. Toda bojimo se, da se tudi sreča enkrat izneveri, ker prometne naprave v Sloveniji so že take, da je to že svetovna sramota. Nedostatnost ljubljanskega kolodvora je že tako očitna, da je le čudno, da potujoče občinstvo ne izgubi potrpljenja. Vlak stoji ob vlaku in tisoč in tisoč občinstva se gnetejo med kadečimi se in puhtečimi vlaki, lažji skozi vagon, se rijejo s kovčki in drugo prtljago, z jokajočimi otroci v neznojni vročini proti preokemu izhodu, — bogami, ta narod je potrepljiv! Za ta kolodvor, ki zasluži vsak mesec nad pet milijonov dinarjev, nima uprava nobenih kreditov!

Podobno je z gorensko progjo. Da prevozite 70 km, potrebujete 2 in pol do 3 ure. To na progji, ki je mednarodna, ki vodi v najrenomiranjša letovišča in ki jo uporabljajo najvišji krogi. Noben vlak ne pride pravočasno. Potujoče občinstvo se pari po cele ure na kolodvorih, čakajoč na križanja, na zveze in posebne vlake.

Vzgleđi vlečejo

Domače kurioznosti

Po velikosti obsega dravska banovina v Jugoslaviji 6.4 odstotkov vsega državnega ozemlja, po prebivalstvu pa ima celo delež 8 odstotkov.

Zaradi razvite industrije in modernejšega, knjižnega gospodarstva in stroge uprave plačuje dravska

banovina dosti več davka, kakor bi po njeni površini mogli pričakovati. V splošni vsoti davčnih dohodkov države plačuje naša banovina 13.8 odstotkov (neposredni davki 250 milijonov), v vsoti davka na poslovni promet pa celo 18 odstotkov (približno 45 milijonov dinarjev). Da dobi od državnih dohodkov neprimerno manj, kakor pa prispeva, je razvidno iz razdelitve državnih dohodkov; največjo razliko pa trpi že vsa leta v omenjenem davku na promet, iz katerega tudi letos ne bo prejela več, kakor 2.9 milijona dinarjev. Vzrok za tako izrazito davčno preobremenitev in slabo dotiranje je še doslej napačno uvrščanje naše banovine med aktivne pokrajine, medtem ko je dravska banovina agrarno izrazito pasivna pokrajina.

Slabi talni pogoji in prenaseljenost so tudi krivi, da ne napreduje naša živinoreja vsaj na predvojno višino. Tako je v naši banovini nad 35.000 kmečkih gospodarstev brez vozne živine. Zelo podobno učinkuje v vinogradništvu dejstvo, da je večina vinogradov last nekmetov. Naravna posledica je, da naša vas svojega prebivalstva ne prerediti, marveč ga mora izseljevati, oziroma je zapisano zadolževanju in propadanju. Dejansko smo Slovenci zadnja desetletja dajali ves višek prebivalstva v tujino, propadati pa je začel naš kmet, ko izseljevanje ni bilo več mogoče, predvsem v letih svetovne gospodarske krize, ko je zastala tudi industrializacija dežele.

Po poročilu PAB je v dravski banovini nad 42.000 kmetij prezadolženih, ki dolgujejo nad pol milijarde dinarjev.

V dravski banovini plača vsak prebivalec 812 dinarjev državnih in 244 din samoupravnih davščin, skupaj 1056 dinarjev na leto; v ostali državi pa odpade na posameznega prebivalca le 441 din državnih in 139 din samoupravnih davščin, na leto torej skupno le 580 dinarjev.

Židje o Sokolu

Beograjska židovska poročevalska agencija «Jevkor» poroča iz Prage: «Glavno mesto češkoslovske Republike je stalo v zadnjih dneh v znamenju grandioznih sokolskih svečanosti, kakršne doslej še niso bile zabeležene. Veličastnost teh vsokolskih manifestacij so v marsičem podprle tudi impozantne sokolske in vojaške delegacije prijateljskih narodov. Na te velike sokolske svečanosti je prispela tudi mnogoštevilna delegacija palestinskega «Makabija», to je organizacije, podobne Sokolu. Predstavniki palestinskega židovstva so prinesli pozdrave češkoslovskega narodu in njegovemu Sokolu, za katera goji židovstvo še prav posebne simpatije. Praški židovski list «Selbstwehr» je objavil o priliki sokolskih slavnosti pozdravni članek, v katerem poudarja izredno prijateljsko stališče vidnih predstavnikov češkoslovskega Sokolstva napram sodobnemu židovskemu renesančnemu pokretu. Mnogi odlični predstavniki češkoslovskega Sokolstva so iskreni prijatelji židovskega «Makabija», mnogi Sokoli pa so tudi učitelji «Makabija».

Pravi vzrok

Slovensko časopisje JRZ in Katoliške akcije je v svojem poročanju in pretiranem hvalisanju nedavnega mladinskega tabora Zveze fantovskih odsekov, ki naj bi bil mednarodna manifestacija katoliške mladine (tresle so se gore, rodila se je miš), dosledno imenovalo Tyrsevo cesto z nekdanjim avstrijskim imenom — Dunajska cesta.

Sedaj nam je pa tudi postalo razumljivo, zakaj se nahaja ta mednarodna prometna cesta v tako zanemarjenem stanju; v uradnih seznamih Dunajske ceste ni več in zato nekaj, kar več ne obstoja, tudi ni več treba popravljati in vzdrževati...

Pozdrav slovenskih zastav

«Domoljub» je naglasil v svojem poročilu o prireditvi slovenskih fantov v Ljubljani tudi naslednje: «Pred knezjo dvojico in njenim spremstvom so se zastave slovenske mladine nagnile v pozdrav, ki bo vsem, ki so ga videli, nepozabljen. Oči nosilcev praporov so se uprle v oči knezje para in s tribune je prišel odzdrav spoštovanja najvišjega predstavnika države.»

Zunanja politika

V Evropi se začena v navidezno zatišju nova, zaenkrat sicer še ne krvava, zato pa nič manj interesantna borba, katere torišče predstavljata Podonavje in Balkan. Spržila jo je Nemčija.

Njen gospodarski pritisk je v zadnjem času čutili s podvojeno silo v vsej srednji Evropi. Poselne uspehe si pa obetajo v Berlinu z obiskom admirala Horthyja pri kancelarju Hitlerju. Nemčija namerava ob tej priložnosti predlagati Madžarski najtesnejše gospodarsko sodelovanje, ki bi dejansko pomenilo carinsko unijo med obema državama. Iste predloge bo baje potem Nemčija ponovila tudi drugim državam v srednji Evropi in na Balkanu.

Seveda, da ti načrti ne gredo v račun niti francoski, niti angleški diplomaciji. Obe sta zastavili ves svoj vpliv, da bi se širjenje nemške ekspanzije proti vzhodu in jugu Evrope zajezilo. Ne delata pa tega obe veliki zahodni demokraciji iz kakih idejnih razlogov ali iz mržnje do notranjih režimov, ki danes vladajo v Nemčiji in Italiji. Obe državi sta se vedno branili očitka, da bi stali na kaki strani ideološke fronte, marveč se borita proti nemškemu načrtom zaradi tega, ker smatrata, da so s temi načrti prizadeti njuni življenjski interesi. Francija in Anglija bi se gotovo branili prav tako proti najbolj demokratični Nemčiji, če bi ta oziroma njeni voditelji pokazali iste namene, kakor jih kažejo vidilni možje nacistične Nemčije.

Zaradi tega so se francoski in angleški državniki že o priliki svojega zadnjega sestanka v Londonu razgovarjali o tem, kako bi poglobili in razširili trgovske odnose obeh držav z državami Podonavja in Balkana. Svojim nasprotnikom mislijo torej parirati z istim orožjem, s katerim se ti borijo. Pri tem imata Francija in Anglija toliko ugodnejši položaj, ker sedita obe na žakljih cekinov in s cekini se da, kakor je znano, marsikaj, če že ne vse, doseči. Tako se je posročilo Angležem najprej pridobiti Turčijo, ki se nahaja danes v najširšem gospodarskem razmahu, je pa revna država in potrebuje za svoj razvoj zunanega kredita. Takoj je bil John Bull iz Londona pri roki z nemajhnomo pomočjo 4 milijard dinarjev in Turčiji je odleglo, preostalo ji pa tudi ni nič drugega, kakor postaviti se za g. Bullom v vrsto.

V tej borbi velesil je postalo marsikomu na spornem ozemlju nekoliko nerodno. Včasih je dobro sedeti tudi na dveh stolčkih, sedaj pa vse kaže, da se taka prijetna politika ne bo dala več voditi in da bo treba potegniti eno ali drugo karto. Rumunija je že povedala, da gre za Turčijo, v češkoslovske so pa nad tem razvojem naravnost veseli, ker vidijo v angleško-francoski ofenzivi novo pomoč, ki jim prihaja v njihovem, še vedno težavnem položaju napram Nemčiji zelo prav.

Vodja sudetskih Nemcev Konrad Henlein se je pred dnevi zopet sestel s Hitlerjem v Monakovem, kjer sta se razgovarjala več ur.

Bolgarski parlament je v svojem odgovoru na prestolno besedo toplo pozdravil pakt večnega prijateljstva z Jugoslavijo.

DOMA IN NA TUJEM

Kdor zna...

Beograjska radio-oddajna postaja je imela lani 1.500.000 dinarjev čiste dobička in je izplačala svojim delničarjem 16-odstotno dividendo. O ljubljanski kukavici bilančnih podatkov še nismo brali. Kako drago mora narod plačevati uslugo, da mu nekdo po lastni volji soli pamet in ga dan za dnem, večer za večerom pita z neužitnim duševnim in političnim žaganjem...

Demokracija ali avtokracija?

V «Hrvatskem dnevniku» je nedavno izšel članek «Sociološki in zgodovinski razlog demokratičnega razporedenja pri Hrvatih», v katerem je bil tudi naslednji odstavek o demokraciji in avtokraciji: «Potujoč po nekaterih državah sem imel dovolj priložnosti občutiti, kako težko je mislečim članom naroda v družbi, kjer drugi zanje mislijo in kjer izgubljajo možnost vsake kontrole nad javnim življenjem. Pri teh elementih ona voljna stran, ona njihova intimna in samolastna, ki se ne more niti zatreti, niti onesposobiti, trajno ostaja, čeprav se zaradi nemožnosti organiziranja ne more pojaviti na terenu aktivne borbe proti obstoječemu stanju. — Demokracija ne le, da omogoča hitrejšo in lažjo spremembo vladajočih elementov, držeč jih pod trajno in svobodno kontrolo vseh članov naroda, temveč ona vsebuje za vsakogar tudi take prednosti, ki jih more državljan vsak dan občutiti. Ne gre tu le za vse vrste svobode, katerih ni v avtokratičnih državah; tu je važnejše dejstvo, da je vsi oblasti narod sam in da se vlada v njegovem imenu, pazječ pri tem na to, da se v nobenem primeru ne prizadene in žali niti naravna pravica človeka, niti politična pravica državljanov. V demokraciji je bistvena in karakteristična suverena pravica naroda na izvolitev in postavitve nositelja oblasti; ta pravica ostaja neodtujljiva in nedotakljiva!»

Umrli je v ljubljanski bolnišnici po dolgotrajnem trpljenju ga. Krista Račičeva, soproga ravnatelja Osrednjega zavoda za ženski domači obrt g. Boža Račiča. Zadnjo pot bo nastopila blaga pokojnica v petek popoldne ob 16.30 uri izpred bolnišniške mrtvašnice na pokopališču na Viču. Bodi ji ohranjen trajen prijazen spomin, bridko prizadetim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Francoska kolesa. Vsakemu kolesarju je dobro znano, kaj pomeni, če ima dobro in trpežno kolo. Največje važnosti je pa le lahek pogon, kajti od tega je največ odvisno, da se kolesar prijetno vozi in da se ne utruji. Znano je, da izdelujejo Francozi kolesa le iz najboljšega materiala in najprecizneje. Pri nas so francoska kolesa dobro znana, posebno pa je znamka «AIGLON» med vsemi ostalimi najbolj priljubljena.

Članski sestanek četnikov se bo vršil drevi, v petek 15. t. m., ob 20. uri v društvenih prostorih na Masarykovi cesti 14/II. Udeležba je za vse članstvo iz Ljubljane strogo obvezna in opravičuje ta odsotnost le služba in bolezen, ki se pa morata pismeno sporočiti tajništvu pred sestankom.

Vrtna veselica ljubljanskega Zdrženja četnikov na vrtu gostilne «Pri levu» je kljub hladnemu in neugodnemu vremenu prav zadovoljivo uspela. Posebno pohvalo in navdušenje je želo novo uvedeno nagradno streljanje. Narodna javnost je tudi na tej izredno prijetni in domači zabavi pokazala svoje razumevanje za četniška streljanja in je izdatno podprla naše četnike v njihovem delu za občo dobro.

Petruškovi prijatelji in znanci so včasih v zadregi, kje bi se sešli in obujali spomine na nepozabnega prijateljskega-Ahasverja. V ta namen so sedaj izbrali po-

S kongresa Pen-klubov

Na kongresu Pen-klubov, ki je bil nedavno končan v Pragi, je bila soglasno sprejeta resolucija, s katero se vsak član Pen-kluba obvezuje, da se bo ob sleherni priliki zavzel proti obsojanju katerekoli rase ali narodne skupine. Predsedstvu kongresa je bilo naročeno, naj se energično zavzame za vse člane Pen-kluba, ki so internirani v nemškem koncentracijskem taborišču v Dachau. Odklonjen je bil predlog neke poljske pisateljice, ki je zahtevala, naj bi se bodoči kongresi Pen-klubov izogibali razpravam o političnih razmerah v katerikoli državi.

Če bo pravica ogrožena od sile

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je imel nedavno v parlamentu velik govor, v katerem je, govoreč o strahotah španske in kitajske vojne, dejal med drugim: «Odkar pomni svet, še ni bilo videti enakega primera človeške nespetosti in omejenosti. Anglija in njeni zavezniki že 20 let govorijo, kako so dobili svetovno vojno. Mi smo se borili, da obvarujemo demokracijo in ohranimo vlado pravice in ne sile. Če se bo vse to zopet nahajalo v nevarnosti in če bomo prepričani, da se da le s pomočjo vojne vse to braniti in obvarovati, tedaj bomo primorani ponovno boriti se.»

Blaženi Francozi

V Franciji smejo časniki kritizirati in zmerjati vlado, kolikor jih je volja, smejo zbijati šale z samim predsednikom republike, smejo se šaliti z vojsko, smejo se rogati cerkvi, morejo propagirati komunistične, anarhistične ali kakršnekoli hočeje stvari, ne da bi jih zaradi tega bolela glava. Najtežja obsodba zaradi pretiranosti v pisanju se glasi na 7 dni zapora, pogojno tudi na 1 frank globe.

sebeno sobico v gostilni na Tržaški cesti št. 4 v Ljubljani, kjer je ranjki Petruška najraje posedal in se razgovarjal s svojimi prijatelji. Ta sobica bo sedaj opremljena z njegovim kipom, sliko, njegovimi deli in spominsko knjigo, v katero bodo prijatelji zapisovali anekdote iz pokojnikovega življenja. Soba bo nosila ime po Petruški, kakor je to ime tudi prevzela omenjena gostilna.

Zvestoba za zvestobo. Člani in članice Ljubljanske sokolske župe, ki so se udeležili desetega jubilejnega vsesokolskega zleta v Pragi, so zbrali med seboj 2500 čeških kron in jih v Pragi darovali v češkoslovaški obrambni sklad.

Stodinarske bankovce stare izdaje Narodne banke kraljevine Srbije je treba zamenjati do 22. julija t. l., ker jih bo po tem roku zamenjavala le še glavna državna blagajna v Beogradu.

Novi češkoslovaški poslanik v Beogradu dr. Jaroslav Lipa je že nastopil svoje službeno mesto.

Ljubljanska tobačna tovarna je odpustila skoro 100 delavcev in delavk. Po odredbi monopolске uprave bo ljubljanska tovarna v bodoče prenehala z izdelovanjem smotk.

Cene vina v južnem Banatu so čvrste in se plačujejo: navadna bela vina liter po 3 do 4 din, navadna črna vina po 3.60 do 4.40 din, kvalitetna vina po 4 do 5.50 din, vinsko žganje po 35 do 36 par literska stopnja, slivovka pa po 38 do 40 par.

Prvih 13 vagonov letošnje pšenice je bilo prodanih na beograjski borzi po 165 do 170 din. Zveza švicarskega tiska je sklenila te dni na svojem letnem zborovanju, da bo izstopila iz Mednarodne novinarske federacije.

Gasilstvo v Jugoslaviji. Po podatkih Jugoslovanske gasilske

zveze je bilo ob koncu lanskega leta v njej včlanjenih: v dravski banovini 50.594, v savski 31.451, v dunavski 11.459, v drinski 1200, v moravski 1445, v vrbski 1069, v vardarski 1409, v primorski 551, v zetski 319 in v Beogradu, Zemunu in Pančevu 516 gasilcev, skupaj 79.794.

Predsednik bolgarskega parlamenta Stojčo Mušanov bo obiskal v letošnjem avgustu Beograd in Bled.

In slovenski pevci? Predsednik francoske republike Lebrun je sprejel pokroviteljstvo nad veliko turnejo beograjskega akademskega pevskega društva «Obilic» po vseh večjih mestih Francije. Naša pevska društva in zbori pa že precej časa niso ponesli naše pesmi in našega imena v tujino, čeprav bi bilo to zlasti v današnjih pomembnih časih izredno važno.

Zagrebski «Kulturni teden» bo trajal od 28. avgusta do 4. septembra in bo med drugim uprizorjena Gunduličeva «Dubravka» na Markovem trgu na prostem.

Vzglyedno pospeševanje tujškega prometa. Splošno znani in priljubljeni dubrovniški «Peters-bar» je policija zaprla, češ da bučno življenje in godba v njem motita nočni mir prebivalstva v najbližji okolici lokala. Proti temu ukrepu policije so vložili najostrejši protest Trgovska in industrijska zbornica, mestni turistični odbor, Zveza za pospeševanje in napredek turizma ter Zdrženje gostinskih obratov. Prihajamo res zopet v srednjeveške razmere...

Kongres gledaliških igralcev iz vse Jugoslavije, ki se je pred dnevi zaključil v Splitu, je soglasno sklenil, da mora država odpreti stalno gledališče v Splitu. Zdrženje igralcev razpolaga s premoženjem 11 milijonov dinarjev.

Higijenske razmere v južni Srbiji se leto za letom izboljšujejo. Dočim je bilo pred 20 leti o omenjenih krajih vsega skupaj samo komaj 80 zdravnikov in 41 lekarn, je danes samo v vardarski banovini že 356 zdravnikov in 81 lekarn.

Vzorne razmere. Upokojeni občinski uslužbenci v Sisku že 3 mesece niso prejeli svojih pokojnin.

Tujskoprometna sezona na Bledu letos ne kaže ravno slabih izgledov. Največ je med tujci Nemcev, namreč okrog 5000, dočim znaša število vseh ostalih turistov tujih narodnosti komaj nekaj nad 1500.

Na zagrebškem učiteljskem sprejeli letos v prvi letnik samo 30 dijakov in prav nobene ženske.

Znani angleški publicist prof. Seaton Watson, iskreni prijatelj našega naroda in naše države, je prispel iz Prage v družbi svojega sina v Zagreb. Vse počitnice namerava prebiti na potovanju križem Jugoslavije.

Nemški veleindustrijec avtomobilov dr. Franc Opel preživlja počitnice na svoji luksuzni jahti, s katero križari zadnji čas po našem Jadranu.

Iz državne službe je bil odpuščen višji banovinski pristav Z. skupine inž. Svetozar Trbojevič pri banski upravi v Zagrebu, ker je prišel v znatno navzkrižje z večjimi denarnimi zneski pri reorganizaciji zagrebškega gledališča, o čemur smo že svoj čas poročali.

Naše zaloge sladkorja znašajo še vedno 1828 vagonov in je po zatrdilu sladkornih tovarn v naši državi za vse potrebe prebivalstva do nove sladkorne kampanje sladkorja še več, kakor dovolj in preveč poskrbljeno. Mi to radi verjamemo, razumeti le

ne moremo, zakaj ni dovolj cenejšega kristalnega sladkorja na razpolago, temveč ponujajo povsod le dražji sladkor v kockah?!

Zmešnjave v varaždinski občini. Poročali smo že, da je bil nedavno imenovan v Varaždinu od notranjega ministrstva nov občinski svet, za novega župana pa nekdanji Hodžerov borbaški narodni poslanec Perko, upokojeni bivši avstroogrski polkovnik. Sedaj beremo v hrvaških listih, da je več novo imenovanih varaždinskih občinskih svetnikov že podalo ostavke, več jih pa sploh ni hotelo sprejeti časti občinskih očetov. Bog ve, zakaj?!

Novo veliko tovarno telefonskih in brzojavnih kablov bo zgradila naša država po sklepu dr. Stojadinovičeve vlade v okolici Čačka v Srbiji. Ta tovarna bo ena največjih podobnih podjetij v vsej srednji Evropi in na Balkanu.

Mestno poglavarstvo v Osijeku je na inicijativo svojega prevdarnega in socijalno čutečega župana doseglo občutno znižanje cen mesa in kruha na osiješkem mestnem ozemlju.

Državna 20%-na taksa na vstopnice za javne vaje, nastope in tekmovalja vseh jugoslovanskih viteških in športnih društev in organizacij je ukinjena.

Promet na praškem zletišču o priliki vsesokolskih zletnih dni je kljub nepopisnemu navalu gostov funkcijoniral v najlepšem redu in brezhibno. Če priračunamo telovadce, ki jih je bilo okrog 50.000, je znašal celokupni promet občinstva na zletišču nad četrtilijona duš. Ves ta promet so požrtvovalno dirigirali prometni stražniki in tramvajski ter avtobusni nameščenci po dobro premišljenem prometnem načrtu, po katerem se tramvajske in avtobusne proge nikjer niso križale s cestami in stezami za pešce ali pa s cestami za zasebne avtomobile. Na zletišče je vozilo 1329 tramvajskih voz, okrog 50 avtobusov in 8 avtokarov. Zasebnih avtomobilov je prišlo kakih 7500. Znatno del gledalcev je prihajal in odhajal s prireditvev peš v raznih smereh.

Velepodjetje Baťa v Borovu je zaposlilo za odobritev lastne opekarne, ker namerava svoje industrijsko mesto še izdatno razširiti.

Zdravstveno službo na praškem zletišču med vsesokolskim zletom je izvrševalo 154 zdravnikov, 100 medicincev in 500 samaritanov. Zdravniška intervencija je bila potrebna v 3062 primerih, od katerih pa ni bil noben resne narave. Iz previdnosti so 10 bolnikov odpeljali na kliniko.

Eskaadra italijanske vojne mornarice bo koncem tega meseca oficijelno obiskala našo državo in se bo zasedla v šibeniškem pristanišču. To je prvič po svetovni vojni, da prihaja italijanska vojna mornarica k nam na službeni obisk.

Uprave skoro vseh belgijskih rudnikov so sklenile, da bodo reducirale delovni teden v svojih obratih za en dan, ker znašajo nagradene zaloge premoga že nad 2 milijona ton.

Morski psi ob italijanski obali. V «Istri» beremo: «Trst. — Velik strah je zavladal med kopalci, ker se je pojavil v tržaškem zalivu morski volk, dolg 6 metrov. Ribiči, ki so ga opazili, so to takoj javili pristaniškimi oblastem. Te so takoj obvestile kopalcišča, da naj posvarijo kopalce, da se ne smejo kopati izven ograjenega prostora. — «Corriere istria» javlja, da so se na istrski zahodni obali pojavili morski psi. Pristaniško poveljstvo v Pulju je bilo primorano opozoriti ko-

Sargov

KALODONT

proti zobnemu kamnu

palce na to nevarnost. Listi poročajo tudi o borbi ribiča Degrassija z Izole z morskim psom. Morski pes se je zagnal na njegovo jadrnico in poškodoval krmilo. Ribič ga je udaril z veslom in krenil proti kopnemu, vendar mu je morski pes sledil prav do same obale.

Češkoslovaški železničarji po odredbi češk. vlade letos ne smejo prebiti počitnice prav nikjer izven republike in ne smejo dopusti znašati več, kakor 14 dni. Dopusit smejo preživljati le v mestih, kjer jih je mogoče vsak hip najti. Z ozirom na politične razmere je ta ukrep češkoslovaške vlade povsem razumljiv, žal pa je pri tem najbolj prizadet jugoslovanski tujski promet, ker so bili češkoslovaški železničarji vedno najbolj množični in najbolj gostje našega Jadrana.

Nemški pritisk na CSR se začneja. Poljski premog, ki se je prevažal doslej preko češkoslovaškega državnega ozemlja v bivšo Avstrijo in Nemčijo, vsako leto najmanj po 800.000 do 1.000.000 ton, vozijo že nekaj tednov iz Poljske izključno le po mnogo daljši poti skozi vso Nemčijo okrog Češkoslovaške. Tako bodo češkoslovaške železnice izgubile ves zaslužek na dosedanjem premogovnem tranzitnem prometu. Istočasno nočejo Nemci nabaviti nobenega premoga več na Češkoslovaškem, temveč so zvišali svoja dosedanja naročila na Poljskem za novih 200 tisoč ton na leto.

Sovjetska vlada je sporočila lordu Plymouthu, da pristaja na stališče Anglije in na njen načrt o odpoklicu tujih prostovoljcev s španskih bojišč in o uvedbi poostrene mednarodne kontrole na morju.

Nervoznost poljske diplomacije. V Varšavo so bili nujno poklicani poljski poslaniki v Parizu, Rimu, Bukarešti in Pragi, da bodo z zunanjim ministrom Beckom razpravljali o zadržanju Poljske napram vsem aktualnim mednarodnim vprašanjem.

Ministrski odbor češkoslovaške vlade je sklenil zahtevati od parlamenta razširjenje dosedanjih izrednih vladnih pooblastil, ker smatra to za nujno zaradi izvedbe in zaključka pogajanj s predstavniki narodnih manjšin.

Japonska vlada je sklenila poslati v Nemčijo in Italijo posebno funkcionarje, ki naj bi tamkaj podrobno proučili razne ukrepe za pobijanje komunizma. Preslabe šole si Japonci ravno niso izbrali...

Rimski listi pripisujejo izreden pomen varšavskim vestem, da je bil te dni sklenjen sporazum, ki omogoča sodelovanje Sovjetske Rusije in Zdrženih severnoameriških držav v morebitni akciji proti Japonski.

Odmevi vsesokolskega zleta

v vsem češkoslovaškem tisku

Radostni dnevi jubilejnega vsesokolskega zleta, ki so združili in zedinili v eno samo celoto ves češkoslovaški narod, so imeli velepomemben odmev tudi v vsem tisku, in to ne le v tisku strank, ki so od vekomaj branile in reprezentirale sokolsko idejo, temveč, — kar je ravno najlepše v današnjih časih, — tudi v tisku onih političnih strank, ki so stale doslej s svojim programom in svojim udejstvovanjem silno daleč od Sokola. Tako piše organ čeških katolikov «Lidové Listy», da je «v teh dneh, ko je tako potrebno, da pred vsem svetom manifestiramo našo moč in odločenost na obrambo, ravno Sokolstvo v naši novi zgodovini najstarejši in obenem najmočnejši izraz te odločenosti in pripravljeno». Prav tako pozitivno se izraža tudi glavni organ socijalnodemokratske stranke «Právo Lidu», ki ugotavlja, da je bil «četrti in zadnji dan vsesokolskega zleta stvarno velika manifestacija republiki in nje-

nemu predsedniku dr. Edvardu Benešu». Komunistični organ «Rudé Právo» še celo priznava, da «sokolski zleti oživljajo tradicijo Tabora v milijonski sokolski množici». Vse te izjave so tem dragocenejšje, ker dokazujejo notranje zedinjenje češkoslovaškega naroda, katero se je v času zleta le še utrdilo in okrepilo in ki se sedaj odraža tudi v tisku onih strank, ki so stale nekoč silno daleč druga od druge.

To stran Sokolstva krasno povdarja «Prager Tagblatt», ko piše: «Sokol je od vedno vzgled narodnega edinstva, ki obvladuje vse strankarske meje». Če pa dodamo temu nadaljni stavek istega lista: «To, kako Sokol goji nacionalizem, a da ne zapade v šovinizem, so od nekdaj s spoštovanjem priznavali tudi Nečehi», vidimo, kako morejo sokolsko idejo globoko in obenem jasno oceniti vse tiste oči, ki niso zaslepljene po strastni in nespartmetni propagandi.

Skozi očala nepristranosti

Prof. Seaton Watson o nemški manjšini na Češkoslovaškem

Ameriška revija «Foreign Affairs» objavlja članek profesorja R. W. Seaton Watsona, znanega jugoslovanskega prijatelja, ki bo prebil vse letošnje poletje s svojim sinom na počitnicah v Jugoslaviji, o nemški manjšini na Češkoslovaškem. Prof. Seaton Watson se je mudil v dneh jubilejnega vsesokolskega zleta in še nekoliko čez v družbi znanega angleškega publicista Wickhama Steeda, prav tako sijajnega poznavaleca jugoslovanskih in obče slovanskih razmer, osebno na Češkoslovaškem, kjer je podrobno proučil razmere na vseh ozemljih, kjer prebivajo pripadniki nemške narodne manjšine. Avtor je v gornjem svojem članku iznesel objektivni in s statističnimi podatki podprt pregled položaja, v ka-

terem živi nemška narodna manjšina na Češkoslovaškem s posebnim ozirom na propagando sudetsko-nemške stranke in zaključuje svoj članek z naslednjimi besedami:

«Češkoslovaška je dala narodnim manjšinam na svojem državnem ozemlju mnogo večje pravice, kakor pa jih je dala tujim narodnim manjšinam na svojem ozemlju katerakoli druga država, čeprav pri tem res ni zadostila nekaterim njihovim upravičenim pritožbam. Vlada in javno mnenje sta se obvezala k nadaljnjemu važnemu popuščanju, ki naj bi pomenilo otopitev ostrine celotnega spornega manjšinskega problema, če bi se izvedlo v vsej Evropi istočasno. Revizija meje v korist Nemčije ne bi nikakor rešila tega proble-

ma, temveč bi ustvarila nove probleme s podkopavanjem vitalnosti češkoslovaške države. Avtonomija za vse Nemce v obliki neke celote fizično nikakor ni mogoča in izvedljiva. Zahtevana rešitev po švicarskem vzorcu je sicer zdrava, če pomeni popolno enakopravnost vseh narodnosti, dejansko pa je zasnovana rešitev problema po švic. vzorcu je sicer zdrava, če pomeni tem misli kantonalni sistem, ker so kantoni v Švici edince v konfederaciji držav.

Ideja narodnostnega katastra za razliko od teritorialne avtonomije nudi pravo direktivo sondiranja. Ponoviti moramo, da se da v tem perečem problemu ob dobri volji tako Prage, kakor Berlina vsekakor doseči časten

kompromis. Posredovanje Londona utegne biti dobro znamenje. Če pa naj bo medtem nemška narodna manjšina na Češkoslovaškem zgolj trojanski konj, ki naj zlomi češkoslovaški odpor in obrambo, in če naj bo Češkoslovaška prisiljena, da opusti svoj obrambni sistem alijans ter sprejme sistem izolacije, ki naj bi iz nje in iz držav Male antante ustvaril navadne vazale Velike Nemčije, potem izgleda v takem primeru vprašanje nemške narodne manjšine povsem drugače. Češkoslovaška zavzema v Evropi strateško izredno važen položaj in to tudi z ideološkega gledišča. Njen obstoj je življenjski interes zahodnih demokracij, pa zato ne more biti ravnodušen tudi Ameriki!»

Važna protiutež

Gospodarski interesi Anglije v južnovzhodni Evropi

Rumunski gospodarski list «Presentul» je pred dnevi objavil daljši članek, v katerem podrobno pretresa aktualno temo angleških gospodarskih interesov v južnovzhodni Evropi, ki so protiutež nemškim gospodarskim tendencam, ki jih dirigira dr. Schacht. Angleška trgovina z državami južnovzhodne Evrope je predstavljala doslej le minimalen del celokupne angleške trgovine. Anglija je leta 1937 prodala Češkoslovaški raznega blaga za 2.588.000 funtov šterlingov, dočim je sama kupila v Češkoslovaški za 7.286.000 funtov šterlingov blaga. Promet med Anglijo in Rumunijo je znašal 6 milijonov funtov šterlingov, z Grčijo 5 milijonov, z Madžarsko in Jugoslavijo po 3.500.000 in z Bolgarsko 1.500.000 funtov šterlingov. Od leta 1932. do leta 1937. je angleški izvoz v Rumunijo padel s 27% na 16%, v Grčijo z 38% na 28%, v Madžarsko z 12% na 11%, dočim se je izvoz v Češkoslovaško dvignil s 17% na 21%, v Jugoslavijo s 5% na 17% in v Bolgarijo s 6% na 19%.

S tem se da tudi razlagati angleški sklep, da se mora v bodoče še bolj okrepiti trgovska

izmenjava dobrin z državami na evropskem jugovzhodu, toda po drugačnih potih, kakor jih hodi ta Nemčija in Italija. Ti dve državi sta se sporazumeli glede nakupa izvestnih kontingentov blaga, toda le pod pogojem, da se vrednost kupljenega blaga plača s protidobavo nekaterih industrijskih izdelkov in vojne industrije. Anglija pa bo kupljeno blago plačevala s funti šterlingi in bo nudila obenem tudi kratkoročne, v posameznih primerih pa tudi dolgoročne kredite.

Prvi tak poskus je Anglija napravila s Turčijo. Že v letošnjem maju so bile podpisane tri pogodbe s Turčijo glede zagotovitve skupnega kredita v višini 16 milijonov funtov šterlingov. Od tega kredita se nanaša 10 milijonov funtov na dobavo železniškega materiala, potrebne za eksploatacijo turških rudnikov in premogovnikov.

Za vse kredite, ki jih sedaj angleški industriji dajejo južnovzhodnim evropskim državam, jamči angleška vlada.

Oglašujte v
„Slovenski besedi“

Za grudo in dom

Prehrana poleti

V vročem poletnem času ni potrebno, da uživa človek vedno le toplo kosilo. Zlasti je umestno, da ne prihaja vsak dan na mizo juha, ki je sicer okusna, vendar pa preveč ogreje naše telo in povzroča premočno znojenje, marsikdaj pa celo motnje v delovanju želodca samega. Ne smemo pa pozabiti, da se dajo juhe pripravljati in jesti tudi hladne in da so prav prijetne, če so le pripravljene s pravimi in zadostnimi začimbami. Francozi, ki so znani kot največji gurmani na svetu, imajo v juliju in avgustu najrajši juhe, hlajene na ledu. V hlajenih juhah naj bo čim manj testenin.

Starim ljudem

Znano je dejstvo, da suhost mnogo bolj škoduje starim osebam, kakor mladim. Starci in starke nad 60 let morajo jesti dobro, vendar ne mnogo. Pazljivo morajo meriti svojo težo in jo redno kontrolirati. Če se pokaže teža pod normalo, se morajo takoj lotiti diete za zmerno zdebilitet. Uživati morajo precej kruha, masti, jajc, mesa in močnih pečenih jedi. Stalno morajo kontrolirati tudi krvni pritisk.

*

Pri želodčnem raku ohrani bolnik dolgo časa črne lase in le redko osivi. Pri čirih v želodcu pa je ravno nasprotno: lasje postanejo naglo sivi.

*

Davico morejo najpogosteje prenesti na otroke domače živali, zlasti kokoši, golobi, race, gosi, mačke in psi.

*

Sladkor, raztopljen v vodi, je izvrstno sredstvo za pomirjenje razburjenega in za okrepitev pretrujenega srca. Sladkor lajša dihanje in prebavo. Zlasti je v vodi raztopljen sladkor koristen ljudem, ki so zboleli za pljučnico. V takem primeru se po zavžitju raztopljenega sladkorja bolnikovo srce kmalu umiri in postane vobče razpoloženo lažje ter znosnejše.

OPTIK
J. GOLDSTEIN
Ljubljana, pod Trančo 1
priporoča po nizkih cenah prvovrstna očala, daljnogleda, triedre, tlakomere, toplotmere i. t. d.

Dovžan Ivan

dipl. krojačnica za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra c. 81

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela po najnovejši modi in po najsolidnejših cenah
Postrežba točna

Gostilna pri „Jerici“

Rožna dolina G. V. / 2.

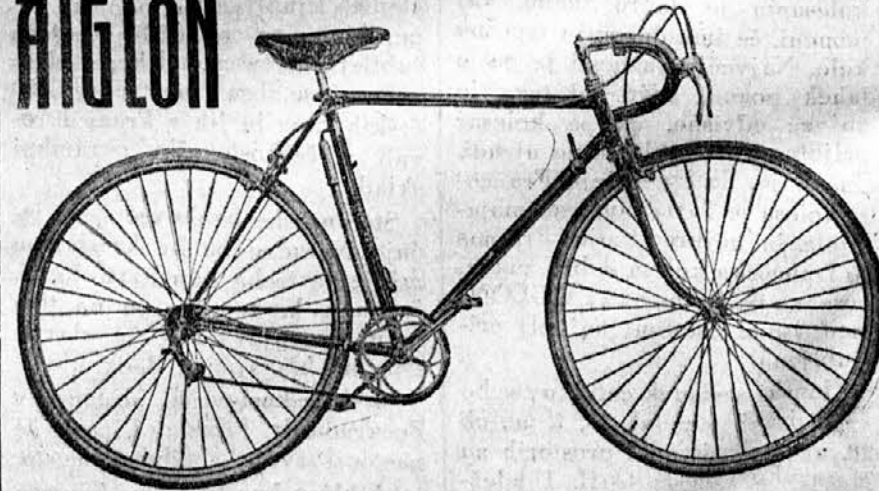
sporoča, da je otvorjeno po predpisih zgrajeno novo balnišče. Točim prvovrstna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. Mrzla in topla jedila vedno na razpolago.

Dobijo se priznane dobre domače salame in suhe klobase.

Priporoča se
Viktor Jeločnik.

AIGLON

Dospela so zopet francoska kolesa
Najboljši material Najlažji tek

Model: TOUR DE FRANCE

VIKTOR BOHINEC, Ljubljana

Tyrševa cesta 12 (dvorišče)

Gostilna „ŠTRAJZEL“

Naprodaj

je več prvovrstnih še popolnoma novih šivalnih strojev, koles in otroških vozičkov in večje število že rabljenih, vse po neverjetno nizkih cenah edino

pri „PROMET“

Napoleonov trg

(nasproti Križanske cerkve) v Ljubljani

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti „Nebotičnika.“

Obiščite gostilno „MALIS“

Ljubljanska ulica št. 1 (pri Kolinski tovarni).

Točijo se pristna, najboljša štajerska, dolenska in dalmatinska vina.

Topla in mrzla jedila vedno na razpolago.

Vljudno se priporoča **EDVARD KALIN.**

Priporoča se za vsa v elektrotehnično stroko spadajoča dela in dobave

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

MIHELČIČ IVAN - LJUBLJANA

BORŠTIKOV TRG ŠTEV. 1 ♦ TELEFON 27-04

Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno. • Cene zmerne. Postrežba točna in solidna. • Zahtevajte reference. • Nočna služba za nujna popravila. • Kličite telefon 27-04.

Izvršujemo vse nove napeljave, preureditve, dograditve in popravila instalacij za luč, moč, signale, radio itd. Vse formalnosti, prijave in naprava načrtov za stranke za priklon na omrežje krajevnih elektraren izvršimo brez doplačil. Popravljamo vse električne aparate, motorje, likalnike itd. Dobavljamo za instalacije in popravila prvovrstni material, kakor tudi svetila in žarnice.